

Foreningen skal ikke drive politisk aksjonisme

Mona Saugstad

Det er naturlig å bli berørt av situasjonen til asylsøkere som er i en vanskelig livssituasjon. Imidlertid oppfatter jeg det som en rollesammenblanding når

Psykologforeningen gir sin tilslutning til støtteaksjonen «Ingen mennesker er ulovlige».

Aksjonisme: Mona Saugstad er kritisk til politisk aksjonisme fra Psykologforeningen. Listen er potensielt lang når det gjelder saker der ens politiske sympatier eller antipatier kan legitimeres innenfor rammen av et generelt «menneskerettighetsengasjement». Illustrasjonsfoto: Wikimedia commons

DEBATT: SAMFUNNSENENGASJEMENT

Psykologforeningen har støttet oppropet «Ingen mennesker er ulovlige». Problematisk, hevder Mona Saugstad. Profesjonsforeningen, som alle medlemmer skal kunne føle tilhørighet til uavhengig av personlige synspunkter, politiseres.

Slik det i den siste tiden gjennom Maria Amelie-saken er satt fokus på asylsøkeres vanskelige livssituasjon, er det naturlig at man som medmenneske lar seg berøre, og føler moralsk forpliktelse og engasjement på deres vegne. Imidlertid oppfatter jeg det som en rollesammenblanding når Psykologforeningen gir sin tilslutning til aksjonen «Ingen mennesker er ulovlige». Foreningen har ut fra et menneskerettighetsengasjement trådt over grensen for politisk aksjonisme. Det er prinsipielt betenkelig at man politiserer vår profesjonsforening, som alle medlemmer skal kunne føle tilslutning til uavhengig av personlig synspunkt på norsk innvandrings- og asylpolitikk.

Jeg anerkjenner selvsagt at Psykologforeningen, i tillegg til å være fag- og interesseforening for sine medlemmer, har et videre samfunnsoppdrag, som består i å bringe forskningbasert psykologfaglig kunnskap ut i offentligheten. Psykologforeningen blir dermed en viktig faglig premissleverandør for samfunnsdebatt som angår psykisk helse i befolkningen generelt, og i utsatte grupper spesielt.

Når det gjelder asyl- og flykntingematikk, har psykologer viktig kunnskap om psykisk belastning ved det å være asylsøker, samt om hva slags støttetiltak barn og familier i en slik situasjon trenger for å forebygge videre traumatisering. Psykologenes kunnskapsbase kan dermed få politiske føringer *sekundært*. Aksjonen papirlose.no omhandler imidlertid også hvilke *rettigheter* papirløse asylsøkere i Norge skal ha, noe som primært er et moralsk og politisk spørsmål.

Jeg antar at støtten til aksjonen «Ingen mennesker er ulovlige» har sitt utspring i foreningens såkalte Menneskerettighetsutvalg. Dersom Psykologforeningens handlemåte i denne saken skulle danne presedens, tar foreningen form av å bli en hybridorganisasjon, med politisk slagside. En vil da kunne tenke seg aksjoner for en rekke ulike politiske kampsaker fremover. At det for tiden er flyktningsaker og asylsaker som opptar Menneskerettighetsutvalget, er vel egentlig et tilfeldig utslag av rådets nåværende medlemsammensetning. I prinsippet kan man tenke seg at rådet vil kunne få nye medlemmer, som også vil påberope seg menneskerettighetene i engasjement for sine «hjertesaker». Kan man for eksempel i neste omgang oppleve at ildsjeler får foreningen med seg i aksjon mot selvbestemt abort? Og videre, skal Psykologforeningen ha et menneskerettighetsengasjement – til forskjell fra et psykologfaglig engasjement – når det gjelder, la oss si, Israel–Gaza-konflikten? Og hva ville i så fall det være? Listen er potensielt lang når det gjelder saker der ens politiske sympatier eller antipatier kan legitimeres innenfor rammen av et generelt «menneskerettighetsengasjement».

En verdimesig forankring i etiske retningslinjer, herunder respekt for menneskerettigheter, utgjør et fundament for psykologers arbeid, både i rollen som helsearbeider og som forsker. Men det er et sprang derfra til at Psykologforeningen på medlemmenes vegne engasjerer seg i politisk omstridte saker, der det kan være saklig uenighet om hva Menneskerettighetene impliserer. Den type aktivisme foreningen har vist i denne saken, tilhører den politisk-moralske sfæren, hvor det står den enkelte fritt å delta som samfunnsborger eller gjennom tilslutning til humanitære organisasjoner som har dette

som formål (Amnesty International, NOAS, Helsingforskomiteen mfl.). Psykologforeningen bør ikke forveksle rollen som forvalter av politisk relevant fagkunnskap med politisk aktivisme.

Jeg er for tiden midlertidig utmeldt av Psykologforeningen i forbindelse med permisjonsår og utenlandsopphold. Jeg vil svært gjerne kunne komme tilbake som medlem, men føler ubehag dersom foreningens praksis i denne saken skal sette standarden for fremtiden.

mona.saugstad@vikenfiber.no